

Rumunsko, Svatá Helena a Gernik

Leden na Svaté Heleně a Gerniku

Klára Jíchová

S novým rokem jsme se na Svaté Heleně a Gerniku pustili do aktivních příprav akcí, z nichž některé se budou konat až za rok a půl. V květnu 2023 oslavíme příchod prvního českého osadníka do regionu. Svolala jsem pracovní skupinu českých vědců, abychom společně vytvořili na Svaté Heleně naučnou stezku, publikaci a expozici v místním muzeu. Svolávám svatohelenské kuchařky, abychom začaly pracovat na kuchařce, kterou také plánujeme vydat. Domlouvám podmínky spolupráce s uměleckým fotografem, který u příležitosti výročí přislíbil vytvořit nevšední portréty obyvatel Svaté Heleny. Na Gerniku dokončuji informační panely pro Český dům, etnografické muzeum, komunikuji s tiskárnou, se zainteresovanou památkářkou rozjíždíme práce na naučné stezce po gernické architektuře a sbírám vyprávění nejstarších krajanů o tradičních předmětech denní potřeby, abychom mohli vydat zajímavější katalog exponátů. Promýšlím chybějící expozici ve sklepě Českého domu.

S Ligou lesní moudrosti jsme započali přípravu srpnového letního tábora pro krajanské děti. S nejstaršími dětmi ze Svaté Heleny dokončujeme projekt nahrávání pamětníka pro Post Bellum. Průběžně plánujeme výlet pro krajanské děti do ZŠ Liteň, který chceme uskutečnit poslední týden v dubnu. Nás chce navštívit ZŠ Londýnská v červnu, i zde už jsou přípravy v plném proudu. Po loňském úspěchu také komunikujeme se skupinou pražských skautů, kteří nám opět připraví na červen sportovní den. S kolegy z Eibenthalu a Kruščice se těšíme na nové číslo společného časopisu Český Banát, které se nám sice zaseklo v grafice i tiskárně, ale to nic nemění na tom, že už chystáme další, jarní číslo. Po loňském úspěchu opět připravujeme pro všechny české vesnice ekologickou akci Uklidme český Banát. S kolegou z Eibenthalu jsme také rozjeli přípravy jarní Soutěže z českého jazyka, kterou plánujeme na květen.

Na Gerniku jsme v lednu zahájili novou krásnou aktivitu, a sice výtvarný kroužek s místní umělkyní Sisie Vier. Lekcí se účastní v zásadě všechny děti z Gerniku včetně dětí z nečeských rodin, a společná tvorba se tak stává první velkou spojující aktivitou.

Svatohelenské děti se zase těší na nový komiks, který právě dokončuje výtvarnice Petra Dobruská. Jeho příběh děti samy napsaly a komiksové postavičky budou mít jejich podobu.

Se skupinou mládeže ze Svaté Heleny a dalších vesnic pracujeme na větším překvapení pro Vánoce 2023, více zatím prozrazovat nechci.

Kolegyni Alžbětě Muroňové z Eibenthalu jsme velmi vděční za cílenou a pravidelnou speciálně pedagogickou podporu vybraných dětí, s nimiž jsme započali pracovat intenzivněji.

Hojně se také věnuji komunikaci s potenciálními stážisty programu Erasmus, kterých se za leden ozvalo na tři desítky a kteří se u nás mohou zapojit do volnočasových aktivit, doučování dětí, prací pro muzea apod.

Ukrajina, Žytomyr

Zpráva za leden 2022

Eva Řezníčková

Přelom roku přinesl krajanům některé z tradičních oblíbených zábav a setkání. K novému roku se přálo pod „Vodní věží“, žytomyrskou architektonickou památkou místního významu, kde děti účinkovaly v krátké zdravici. Poté měly možnost navštívit věž, která nebývá volně přístupná. Vystoupaly po originálním spirálovém schodišti až do nejvyššího patra, odkud je krásný výhled na nejbližší okolí, prohlédly si novoroční fotozónu a některé psaly přání do novoroční pošty. Na závěr se svezly vláčkem se svatým Nicholasem, který projížďku zpříjemnil sladkostmi a nejznámějšími [ukrajinskými koledami](#).

Žádná pandemie nezruší na Ukrajině Vánoce. V celé zemi se slaví Vánoce dvakrát – 25. prosince podle gregoriánského kalendáře a 7. ledna podle juliánského. V tento den navštěvují Ukrajinci příbuzné a přátele, chodí s betlémy a zpívají vánoční koledy. Zajímavé je, že k vánočním ukrajinským písním patří i jedna píseň o vlaštovičce, která je symbolem jara. Magická melodie ukrajinského „Ščedryka“, kterou napsal Mykola Leontovyč, je známá po celém světě především v anglické verzi „Carol of the Bells“. Texty obou písní nemají nic společného. Ukrajinská verze pochází z předkřesťanské doby, kdy se Nový rok na Ukrajině oslavoval v dubnu. Se zavedením křesťanství se Nový rok přesunul na leden, skladba zůstala v původním znění a dodnes je také novoroční oslavou. 14. ledna se na Ukrajině slaví Starý Nový rok, 18. ledna je přísný půst a 19. ledna křest vodou „Водокрещення“, třetí a poslední velký svátek v novoročním a vánočním cyklu. Zachování tradic dělá svátky zvláštními, kouzelnými, především je to jeden z projevů pokračování existence ukrajinského národa.

Ve výroční den sjednocení Ukrajiny „День Соборності України“ se krajané zapojili do řetězu držící obří vlajku. Na náměstí Koroljova se konal projev k 103. výročí vyhlášení Aktu o znovusjednocení Západoukrajinské lidové republiky /ZULR/ a Ukrajinské lidové republiky /ULR/, ve kterém bylo zdůrazněno, že jakékoliv pokusy rozdělit ukrajinský národ a postavit Ukrajince navzájem proti sobě, jsou odsouzeny k neúspěchu. Den

jednoty na Ukrajině se slaví 22. ledna, oficiálně od r. 1999. Zároveň byly položeny květiny k památníku obětem Nebeské stovky „Небесній Сотні“, demonstrantů na Majdanu.

Druhým rokem projekt „Čteme všichni“ je naprosto běžnou součástí pravidelných nedělních setkávání dětí se svými rodiči a prarodiči. Od září se akcí s dětmi účastní krajané, kteří také chtějí dětem něco přečíst nebo povědět ze svého života. Cílem projektu je vzbudit zájem dětí o knihy, vychovávat z nich čtenáře, rozvíjet řečové schopnosti, jazykové dovednosti a psanou podobu jazyka. V neposlední řadě podporuje u dětí tvořivé myšlení, představivost a fantazii, kdy mají za úkol dokončit nebo vymyslet vlastní pohádkový příběh. Zapojili jsme se do 29. ročníku Ceny za literaturu pro děti a mládež „Suk – čteme všichni“, kterou každoročně vyhlašuje Národní pedagogické muzeum a knihovna /NPMK/ J. A. Komenského. Letošní ročník je ve spolupráci s organizacemi Czech Association, Krajánek ve světě a za podpory MŠMT. V odborné porotě, ve které letos zasedne zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti JUDr. Jiří Krátký, se bude hlasovat o zajímavých projektech knihoven a krajských spolků.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Tříkrálová koleda v Kruščici

Stanislav Havel

Tři králové chodí v Kruščici již několik desítek let. Nikdo z českých krajanů si přesně nevzpomíná na to, kdy tradice vznikla. Ale téměř všichni se shodují na tom, že si tuto tradici přinesli Češi s sebou do Banátu z českých zemí před téměř dvěma sty lety.

A tato akce má vždy podobný průběh. Chlapci se brzy ráno sejdou v kruščickém kostele svatého Václava, přestrojí se za Tři Krále, jeden z nich si načerní obličej a vezme si do ruky kasičku. Proběhne poslední zkouška u kostelního Betlému a první zastávka je vždy u kostelníka. Poté se tři mudrcové vydají od kostela směrem na východ obejít všechny české domy v Kruščici. Po příchodu do každého stavení králové zbožně pozdraví, zazpívají známou píseň *My tři králové jdeme k Vám*, křídou napíší

na dveře K M B a tentokrát rok 2022. Za odměnu dostávají sladkosti a drobné peníze do kasičky. Je také zvykem, že jeden z králů zve svoje dva „kolegy“ k sobě domů na oběd.

Obchůzka trvá celý den a navečer se opět Tři králové sejdou v kostele, odevzdají kasičku s penězi do sakristie, rozeberou si hromadu sladkostí a s pocitem vykonání dobrého skutku odcházejí do svých domovů.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščica

Novoroční koktejl v Českém Selu

Stanislav Havel

Novoroční koktejl patřil mezi tradiční akce v Českém Selu. Vždy začátkem nového roku se sešli krajané v Českém domě v Českém Selu, aby přivítali nový rok. Každý

přinesl „něco dobrého“ a všichni si přáli vše dobré do nového roku. Někdy dokonce byla i muzika. (Vše souvisí s tím, že lidé v Srbsku se obecně rádi navštěvují. A návštěvou se v Srbsku vyjadřuje respekt a vážnost k hostiteli a návštěva většinou trvá několik hodin).

Tato novoroční tradice se asi před více než dvaceti lety vytratila. V těžké době už krajanům nezbyvala energie na pořádání novoročních sešlostí. Vše se podařilo obnovit až letos. A byl opět *Novoroční koktejl*, který se vydařil a tradice byla obnovena.

Chorvatsko, Daruvar

Začátek nového roku v Chorvatsku

Bohdana Pěva Šolcová

Odborná porada pedagogických pracovníků české menšiny v Chorvatsku

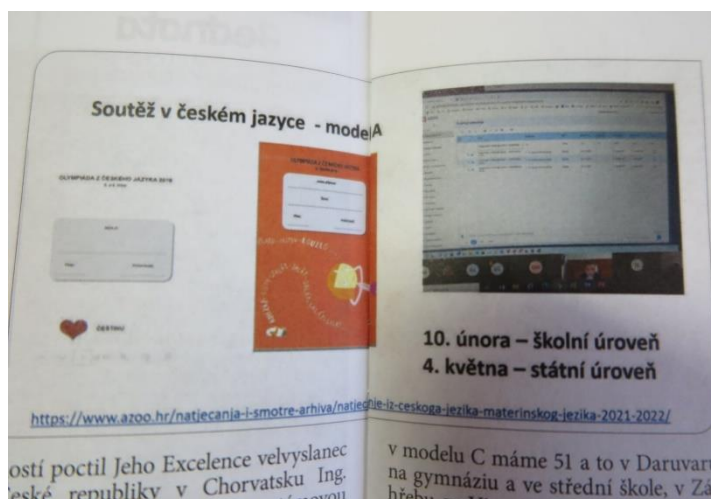
Také letos se vzhledem k protiepidemickým omezením konala porada pedagogických pracovníků online. Tradičně se toto setkání pedagogů koná v měsíci lednu a až do vypuknutí pandemie koronaviru se odehrávalo v sále Českého národního domu v Daruvaru.

Odborná porada v Českém národním domě v Daruvaru v roce 2017

To se změnilo: série zdravic a přednášek proběhla prostřednictvím obrazovek v aplikaci MS Teams. Online komunikace má svá negativa, ale je třeba zmínit také pozitiva. Mezi ně patří vyšší účast pedagogů a hostů (letos 50), nulové náklady na dopravu a na vytápění sálu Českého národního domu, o úspoře času a pohodlí domova nemluvě. Tento rok nás svou účastí poctil Ing. Milan Hovorka, **nový velvyslanec v Chorvatsku**, a Ing. Slavomír Goga, **zástupce velvyslance**, který poděkoval vyslaným učitelkám za jejich práci pro českou menšinu v Chorvatsku. Moderátorka porady Mgr. Jitka Staňová-Brdarová, poradkyně pro vzdělávání v českém jazyce, pozvala všechny účastníky na poradu v příštím roce, která by se měla konat živě. Poradkyně zmínila dvě významná výročí tohoto roku – **100 let Svazu Čechů v Chorvatské republice** a **100 let založení české základní školy v Daruvaru**.

Uvedla, že se v tomto školním roce učí českému jazyku **925 žáků** (všechny modely).

V rámci **Měsíce mateřského jazyka** se bude konat **soutěž ve znalostech z češtiny**. Nakladatelství a vydavatelství Jednota představilo prezentaci **nových učebnic**. Předsedkyně školní rady Silvana Zemanová-Orozovićová uvedla **přehled školních akcí** pro tento rok. Kolegyně Mgr. Ilona Kirchnerová představila ve své prezentaci **českou**

menšinu v Srbsku, kde působila jako učitelka vyslaná z ČR, a Mgr. Jaroslav Praisler seznámil pedagogy s nejčastějšími **chybami v češtině Čechů v Chorvatsku**. Protože stále všichni procházíme složitým obdobím, připravila jsem si pro učitele přednášku na téma **Rizika učitelské profese**. Přednášku doprovázel nácvik relaxačních technik.

Ptačí krmítka

Svět ptáků je velmi pestrý, a tak jsme v tématu **Ptáci** pokračovali v dalších třídách. Děti v chorvatské základní škole v Kipu a Šibovci (čeština jako volitelný předmět) jsem seznámila s **Ptačí hodinkou**, sčítáním ptáků na krmítkách, kterou v ČR již čtvrtým rokem pořádá Česká společnost ornitologická. Děti přemýšlely, jak se stát dobrým amatérským pozorovatelem, a došly k závěru, že je potřeba najít vhodné místo k pozorování a nabídnout v krmítku ptákům kvalitní a pestrou stravu. Potom už jenom stačí s notýskem a tužkou v ruce v klidu na jednom místě hodinu pozorovat, co se v krmítku děje. A pozorovat se dá i v teple za oknem.

Když jsme si zopakovali, co všechno víme o ptácích, přistoupili jsme ke zlatému hřebu naší dvouhodinovky – **k výrobě dřevěného krmítka**. Dřevo na krmítka nám opět daroval pan Mario Novák, majitel pily v Daruvaru.

Některé děti držely poprvé v životě kladívko v ruce, takže jsme si užili spoustu legrace.

Základní škola Kip

Základní škola Šibovec

Děkuji panu Novákovi za dřevo a mému manželovi za přípravu dřevěných dílů a za pomoc dětem.

Kurz českého jazyka pro dospělé v České besedě Rijeka

Od druhého pololetí se nám po koronavirové přestávce opět rozběhl **kurz českého jazyka pro dospělé**, který vedu v ČB Rijeka již od roku 2017. Všichni senioři jsou plně očkovaní, takže nám nic nebrání v setkávání.

Český dům T. G. Masaryka v Rijece

Manželé Mirjana a Zlatko Dvorných

Dokonce se naše studijní skupina rozrostla o další dva studenty, kterými jsou manželé Dvorných, velmi aktivní členové ČB. Kurz češtiny probíhá v Rijece vždy velmi intenzivně, protože nemáme možnost scházet se každý týden. Po delší pauze jsme opakovali vzhledem k aktuální situaci téma **U lékaře** a naučili se píseň Jarka Nohavici **Kozel**. Studenti přesně porozuměli „poselství“ písně, které dokázali formulovat: „**I když situace vypadá beznadějně a fatálně, vždy existuje naděje, že to dopadne dobře.**“